

Oplegnotitie voor:	Algemeen bestuur Veiligheidsregio Flevoland
Agendapunt:	4.5
Vergaderdatum:	3 juli 2024
Onderwerp:	Voortgang verplichtend karakter
Behandeling:	Ter kennisname
(Ambtelijk) Portefeuillehouder VD:	Dhr. J. Rozendal
Portefeuillehouder AB:	M. Baltus
Auteur:	J. Rozendal/M. van den Berg
Status:	Openbaar
Bijlagen:	-

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt verzocht om:

1. Kennis te nemen van de relevante landelijke ontwikkelingen op het gebied van verplichtend karakter en de consequenties voor onze regio;
2. In te stemmen met het continueren van de bestendige lijn van tijdelijke financiering van de noodzakelijke versterking (om zo het uitgangspunt van Rijksfinanciering intact te laten).

Afgestemd met:	Datum:	Standpunt/advies:
Dagelijks Bestuur	17 juni 2024	
Portefeuillehouder brandweer, Mevr. Baltus	15 mei 2024	
Veiligheidsdirectie	13 juni 2024	
MT Brandweer	14 mei 2024	

Inleiding

Door middel van een korte notitie is het Algemeen Bestuur op 6 december 2023 geïnformeerd over de stand van zaken op het dossier 'verplichtend karakter'. Deze notitie bevat een actualisatie daarvan, en is bedoeld om het Algemeen Bestuur adequaat te informeren over de landelijke vertraging die er is op het thema verplichtend karakter. In deze notitie wordt ingegaan op de algemene context, de eerdere besluitvorming, de relevante ontwikkelingen en de impact die dat heeft.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de eerder verstrekte informatie is cursief weergegeven.

Algemene context

Landelijk is er de laatste jaren discussie over het huidige brandweerstelsel, dat gebaseerd is op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer. Elementen uit de rechtspositie van de brandweervrijwilligers blijken in strijd met Europese regelgeving en met jurisprudentie van het Europese hof van Justitie. Hierdoor kan de huidige situatie niet ongewijzigd in stand blijven.

Landelijke ontwikkelingen

Het Veiligheidsberaad heeft op 21 juni 2021 in het overleg met de minister ingestemd met de door de landelijke denktank uitgevoerde verkenning en opdracht gegeven om een implementatieplan uit te werken voor het afschaffen van consignatie- en kazernering. Besluitvorming over dit

implementatieplan was aanvankelijk voorzien voor maart 2022. Als gevolg van ondermeer de langdurige formatie, is de landelijke besluitvorming op dit dossier fors vertraagd.

Ondanks aandringen van onze vertegenwoordigers in diverse ambtelijke en bestuurlijke gremia, is het tot op heden niet gelukt tot landelijke besluitvorming te komen. Concreet betekent dit een nog grotere vertraging op de landelijke besluitvorming. Hiermee duurt de periode van onzekerheid voort, en is het nodig de tijdelijke versterking van de repressieve organisatie langer te laten voortduren.

Op 27 maart 2024 is een 'position paper' verzonden door het Veiligheidsberaad aan de informateurs van een nieuw kabinet. In dat position paper worden vier aandachtspunten bepleit, waaronder aandacht en budget voor de implementatie van verplichtend karakter (ten minste 35 miljoen Euro structureel). Met dit pleidooi vanuit het VB lijkt er toch weer zicht te komen op een landelijke oplossing voor dit vraagstuk.

Regionale impact

In de vergadering van 1 december 2021 heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland kennisgenomen van de landelijke ontwikkelingen op het gebied van verplichtend karakter en de consequenties van het afschaffen van kazernering voor Flevoland (incl. een claim naar het rijk van 4,1 mln. aan structurele kosten – prijspeil 2021).

Tevens is ingestemd met het voorstel om vooruitlopend op landelijke besluitvorming de beroepsformatie te versterken om daarmee de effecten van verplichtend karakter die zich op dit moment reeds voordoen, te ondervangen. Uitgangspunten daarbij zijn: het behoud van de kwaliteit van brandweezorg, het behoud van vrijwilligheid, en uiteindelijke financiering door het Rijk.

De formatie-uitbreiding is in 2022 voorgefinancierd uit de algemene reserve. De kosten zijn als incidentele kosten opgenomen, en vormen onderdeel van de uiteindelijke claim naar het rijk. Medio 2022 is het Algemeen Bestuur schriftelijk geïnformeerd over de verdere vertraging. In december 2022 is het bestuur geïnformeerd middels een presentatie. De financiële consequentie van de vertraging is dat ook 2023, 2024 en 2025 incidenteel worden voorgefinancierd uit de Algemene Reserve (cf. eerder besluit en zoals opgenomen in de bestuursrapportages).

Het idee was om in de loop van dit jaar te spreken over een structurele gemeentelijke financiering, aan de hand van een aantal scenario's. Nu het dossier landelijk weer in beweging is, wordt voorgesteld ook 2026 uit te gaan van tijdelijke financiering. Hiermee blijft het uitgangspunt overeind dat het rijk deze systeemwijziging financiert, en worden pijnlijke keuzen ten laste van de gemeentelijke bijdrage/budgetten vermeden.

Beoogd effect

Het beoogde effect is het op peil houden van de brandweezorg in Flevoland, alsmede het adequaat informeren van het bestuur over de voortgang op het dossier verplichtend karakter en de maatregelen die zijn genomen om negatieve effecten op de kwaliteit van de brandweezorg te voorkomen.

Kanttekeningen/ Risico's

Het dossier verplichtend karakter kent een drietal bestuurlijke aandachtspunten. Deze worden hier kort gepresenteerd.

1. Kwaliteit van de brandweezorg

In het verleden heeft het bestuur haar eisen en wensen ten aanzien van de kwaliteit van de brandweezorg vastgelegd in een dekkingsplan, dat voldoet aan de landelijke standaarden. Bij ongewijzigd beleid zal de implementatie van Verplichtend Karakter een serieuze negatieve impact hebben op de kwaliteit van de brandweezorg in de regio.

2. Financiën

De totale landelijke financiële consequenties voor het aanpassen van het brandweerstelsel (implementatie bouwsteen 1: het afschaffen van consignatie – en kazerneringsverplichtingen) zijn geschat op circa 40 miljoen euro op jaarbasis. De kosten voor de implementatie in Flevoland worden geraamd op 4,1 miljoen euro structureel (prijspeil 2021).

Het Veiligheidsberaad heeft als voorwaarde gesteld dat de minister van Justitie en Veiligheid alle incidentele en structurele kosten op zich neemt. De minister heeft tot nu toe geen toezeggingen

gedaan omtrent de financiën. Ook is nog onduidelijk indien sprake is van vergoeding door het rijk, op welke wijze deze compensatie ten goede komt aan de veiligheidsregio's, aangezien niet voor elke regio de consequenties even groot zijn. De financiering vormt hiermee een belangrijk aandachtspunt.

3. Toekomstbestendigheid van de oplossing

Het is belangrijk om de implementatie van verplichtend karakter te laten aansluiten op de ontwikkeling van de regio. Alle gemeenten in Flevoland hebben aangegeven de komende jaren te gaan groeien in inwoneraantal en bedrijvigheid. Dat vraagt ook een brandweerorganisatie die toegerust is op zijn taak. Met de implementatie van verplichtend karakter wordt een belangrijk nieuw fundament met gelegd onder de toekomstbestendige invulling van de brandweezorg. De toekomstige invulling is daarmee nog niet af.

Consequenties (Financieel, Personeel, Juridisch, Informatievoorziening)

Het op niveau houden van de brandweezorg brengt serieuze kosten met zich mee. De inzet van het Veiligheidsberaad is dat de structurele en incidentele kosten voor de implementatie van verplichtend karakter voor rekening komen van het rijk.

Communicatie (Intern, Extern)

Intern vindt afstemming met medewerkers plaats via diverse communicatiekanalen.

Externe communicatie vindt plaats via de bestuursrapportage.